

Leerlijn Nederlands (PO-havo/vwo), Leesvaardigheid

Toelichting en verantwoording van de doorlopende leerlijn

Voor meer informatie zie:

- Examenprogramma havo/vwo
- Handreiking schoolexamen
- Referentiekader taal en rekenen
- Vakportaal Nederlands

kerndoelen primair onderwijs	beheersingsniveau 1F	beheersingsniveau 2F	kerndoelen onderbouw	beheersingsniveau 3F	havo bovenbouw exameneenheden	wvo bovenbouw exameneenheden
<p>4: De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.</p> <p>6: De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale.</p> <p>7: De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten.</p> <p>9: De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.</p> <p>10: De leerlingen leren bij de doelen onder 'mondeling taalonderwijs' en 'schriftelijk taalonderwijs' strategieën te herkennen, te verwoorden, te gebruiken en te beoordelen.</p> <p>12: De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden. Onder 'woordenschat' vallen ook begrippen die het leerlingen mogelijk maken over taal te denken en te spreken.</p>	<p>NE/1F Zakelijke teksten Eenvoudige teksten lezen over alledaagse onderwerpen en over onderwerpen die aansluiten bij de leefwereld.</p> <p>Taken: 1. Lezen van informatieve teksten. 2. Lezen van instructies. 3. Lezen van betogende teksten.</p> <p>De volgende kenmerken van de taakuitvoering zijn beschreven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • techniek en woordenschat; • begrijpen; • interpreteren; • evalueren; • opzoeken. <p>Voor de teksten zijn tekstkenmerken opgesteld.</p> <p>Begrippenlijst Er zijn begrippen beschreven voor: - leestekens; - woordsorten; - grammaticale kennis; - tekstkennis; - stilistiek en semantiek; - morfologie; - opmaak; - klanken.</p> <p>NE/1F Fictionele, narratieve en literaire teksten Jeugdliteratuur belevend lezen.</p> <p>De volgende kenmerken van de taakuitvoering zijn beschreven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • begrijpen; • interpreteren; • evalueren. <p>Voor de teksten zijn tekstkenmerken opgesteld.</p>	<p>NE/2F Zakelijke teksten Teksten lezen over alledaagse onderwerpen, onderwerpen die aansluiten bij de leefwereld van de leerling en over onderwerpen die verder van de leerling afstaan.</p> <p>Taken: 1. Lezen van informatieve teksten. 2. Lezen van instructies. 3. Lezen van betogende teksten.</p> <p>De volgende kenmerken van de taakuitvoering zijn beschreven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • techniek en woordenschat; • begrijpen; • interpreteren; • evalueren; • samenvatten; • opzoeken. <p>Voor de teksten zijn tekstkenmerken opgesteld.</p> <p>Begrippenlijst Er zijn begrippen beschreven voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • leestekens; • grammaticale kennis; • tekstkennis; • stilistiek en semantiek. <p>NE/2F Fictionele, narratieve en literaire teksten Eenvoudige adolescentenliteratuur herkenkend lezen.</p> <p>De volgende kenmerken van de taakuitvoering zijn beschreven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • begrijpen; • interpreteren; • evalueren. <p>Voor de teksten zijn tekstkenmerken opgesteld.</p>	<p>3: De leerling leert strategieën te gebruiken voor het uitbreiden van zijn woordenschat.</p> <p>4: De leerling leert strategieën te gebruiken bij het verwerven van informatie uit gesproken en geschreven teksten.</p> <p>5: De leerling leert in schriftelijke en digitale bronnen informatie te zoeken, deze informatie te ordenen en te beoordelen op waarde voor hemzelf en anderen.</p> <p>8: De leerling leert verhalen, gedichten en informatieve teksten te lezen die aan zijn belangstelling tegemoet komen en zijn belevingswereld uitbreiden.</p> <p>9: De leerling leert taalactiviteiten (spreken, luisteren, schrijven en lezen) planmatig voor te bereiden en uit te voeren.</p> <p>10: De leerling leert te reflecteren op de manier waarop hij zijn taalactiviteiten uitvoert en leert, op grond daarvan en van reacties van anderen, conclusies te trekken voor het uitvoeren van nieuwe taalactiviteiten.</p>	<p>NE/3F Zakelijke teksten Een grote variatie aan teksten over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard zelfstandig lezen, met begrip voor geheel en details.</p> <p>Taken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lezen van informatieve teksten. 2. Lezen van instructies. 3. Lezen van betogende teksten. <p>De volgende kenmerken van de taakuitvoering zijn beschreven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • begrijpen; • interpreteren; • evalueren; • samenvatten; • opzoeken. <p>Voor de teksten zijn tekstkenmerken opgesteld.</p> <p>NE/3F Fictionele, narratieve en literaire teksten Adolescentenliteratuur en eenvoudige volwassenenliteratuur kritisch en reflecterend lezen.</p> <p>De volgende kenmerken van de taakuitvoering zijn beschreven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • begrijpen; • interpreteren; • evalueren. <p>Voor de teksten zijn tekstkenmerken opgesteld.</p>	<p>NE/HV Domein A: Leesvaardigheid Subdomein A1: Analyseren en interpreteren 1. De kandidaat kan: – vaststellen tot welke tekstsoort een tekst of tekstgedeelte behoort; – de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven; – relaties tussen delen van een tekst aangeven; – conclusies trekken met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de auteur; – standpunten en soorten argumenten herkennen en onderscheiden; – argumentatieschema's herkennen. Subdomein A2: Beoordelen 2. De kandidaat kan een betogende tekst of betogend tekstgedeelte op aanvaardbaarheid beoordelen en in deze tekst drogredenen herkennen. Subdomein A3: Samenvatten 3. De kandidaat kan teksten en tekstgedeelten beknopt samenvatten.</p> <p>NE/HV Domein D: Argumentatieve vaardigheden 6. De kandidaat kan een betoog: – analyseren; – beoordelen; – zelf opzetten en presenteren, schriftelijk en mondeling.</p> <p>NE/HV Domein E: Literatuur Subdomein E1: Literaire ontwikkeling 7. De kandidaat kan beargumenteerd verslag uitbrengen van zijn leeservaringen met een aantal door hem geselecteerde literaire werken. * Minimaal aantal: havo 8; wvo 12 waarvan minimaal 3 voor 1880. * De werken zijn oorspronkelijk geschreven in de Nederlandse taal. Subdomein E2: Literaire begrippen 8. De kandidaat kan</p>	<p>NE/HV Domein A: Leesvaardigheid Subdomein A1: Analyseren en interpreteren 1. De kandidaat kan: – vaststellen tot welke tekstsoort een tekst of tekstgedeelte behoort; – de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven; – relaties tussen delen van een tekst aangeven; – conclusies trekken met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de auteur; – standpunten en soorten argumenten herkennen en onderscheiden; – argumentatieschema's herkennen. Subdomein A2: Beoordelen 2. De kandidaat kan een betogende tekst of betogend tekstgedeelte op aanvaardbaarheid beoordelen en in deze tekst drogredenen herkennen. Subdomein A3: Samenvatten 3. De kandidaat kan teksten en tekstgedeelten beknopt samenvatten.</p> <p>NE/HV Domein D: Argumentatieve vaardigheden 6. De kandidaat kan een betoog: – analyseren; – beoordelen; – zelf opzetten en presenteren, schriftelijk en mondeling.</p> <p>NE/HV Domein E: Literatuur Subdomein E1: Literaire ontwikkeling 7. De kandidaat kan beargumenteerd verslag uitbrengen van zijn leeservaringen met een aantal door hem geselecteerde literaire werken. * Minimaal aantal: havo 8; wvo 12 waarvan minimaal 3 voor 1880. * De werken zijn oorspronkelijk geschreven in de Nederlandse taal. Subdomein E2: Literaire begrippen 8. De kandidaat kan</p>

literaire tekstvoorten herkennen en onderscheiden, en literaire begrippen hanteren in de interpretatie van literaire teksten.

Subdomein E3: Literatuurgeschiedenis
9. De kandidaat kan een overzicht geven van de hoofdlijnen van de literatuurgeschiedenis, en de gelezen literaire werken plaatsen in dit historisch perspectief.

literaire tekstvoorten herkennen en onderscheiden, en literaire begrippen hanteren in de interpretatie van literaire teksten.

Subdomein E3: Literatuurgeschiedenis
9. De kandidaat kan een overzicht geven van de hoofdlijnen van de literatuurgeschiedenis, en de gelezen literaire werken plaatsen in dit historisch perspectief.